

V mých vzpomínkách je Karlův most místem drnčících strun citery, ostře mektavých jazzových trubek, či robotického multiinstrumentalisty. V Celetné ulici stává "živá socha" a nezřídka potkáte na Kampě výstavu moderního umění, či malý hudební festiválek. Na poněkud kontroverzní formu výtvarného umění známou jako graffiti občas zákon pohlíží nelichotivým očkem, ačkoliv mnohdy se i já, výtvarný neuměl, skláním nad fantazií takových malířů. Pouliční umění má v Praze své místo již řadu let, byť ne vždy spí na růžích bez trnů a ne každý roh dvou ulic lze považovat za tradiční místo.

Donedávna se pro toto umění užíval cizí název "street art", ale s příchodem posledních let a řadě zmedializovaných kauz, jsme i v České republice přijali pro všechny formy pouličního umění anglický název "busking".

Když se v roce 2010 pokoušel brněnský starosta čtvrti Brno-střed Libor Šťasta prosadit vyhlášku, která měla vyhnat žebráky z města, narazil na tvrdý odpor pouličních umělců.

Vyhláška se pokoušela zakázat vybírání peněz v ulicích města. Již v červnu 2010, tedy pár dní po celodenním protestu buskerů, radní změnili názor a pro pouliční umělce již zákaz neplatí. Brněnská kauza měla jeden významný přínos i pro další města - díky zájmu největších médií se poprvé před veřejným míněním odděluje busker od obyčejného žebráka.

Tento rozdíl v jednom z rozhovorů krásně popsal mluvčí a zakladatel pražského hnutí Iniciativa BuskerVille Dalibor Zíta: *„Když člověk žebrá, tak za to nic nenabízí, ale očekává, že mu lidé dají peníze ze soucitu anebo v horším případě obtěžuje a peníze si vynucuje. U buskingu ale člověk ukazuje své schopnosti, baví lidi na ulici a lidé jim většinou peníze dávají z vděčnosti a radosti.“* Pravdou je, že rozeznat buskera od žebráka nemusí být tak jednoznačně jednoduché.

Takřka každé ráno a každé odpoledne potkávám v podchodu na Muzeu směrem k tramvajové zastávce stále stejné tváře. Mladý flétnista, který neumí jinou skladbu než *Stín katedrál*, a partičku zanedbaných mladíků, kteří mlčky drsně drhnou struny. Sedí v hloučku stejně zanedbaně vyhlížejících dívek a zcela okatě doufají, že se jim čepice naplní mincemi. Pokud oživení pražských ulic uměním něco skutečně brání, pak jsou to lidé omezení na jednu cizí píseň, kterou ohrávají dokola, neboť očekávají, že procházející lidé jen uleví svým peněženkám. Stát bez hradby mikrofonů na ulici a tvořit umění vyžaduje zvláštní druh drzosti. Vyzkoušel jsem si to. Připravit si koncertní pásmo, monology pro diváky, ozvučit se a očekávat příchod pozvaných hostů do klubu, kde páchám svou hudební exhibici, je proti buskingu procházka růžovou zahradou. Ulice je bezprostřední. Lidé tu na vás nečekají. Prochází za svými cíli, starostmi a umělec je pro ně krátkodobou kulisou. Možná se zastaví a zaposlouchají se. Nebo posedí na lavičce v parku. Do čepice nebo futrálu od kytary náhle vhodí malé dítko pár mincí a rodina běží dál. Hudebník pokývá děkovně hlavou, aniž by vypadl z rytmu. Hrát na ulici znamená nečekat, že se někdo zastaví, že kolem vás bude náhle houfec hudbychtivých lidí. Jste jen živou kulisou nahrazující reprobedny pod markýzami restaurací.

Ostatně ani mediálně známá tvář není zárukou pouličního úspěchu. Časopis Reflex učinil na jaře roku 2012 pokus, v němž pod Karlův most postavil Tomáše Kluse. Jeho hraní nevzbudilo příliš velký ohlas, což v porovnání s podobně laděnou vánoční akcí, při které Glen Hansard (The Frames) a Bono (U2) zpívali v obležení kolemjdoucích před dublinským obchodním domem, vzbuzuje minimálně zamýšlení. Pražané, ani turisté totiž na buskery nejsou příliš zvyklí. Místa, kde se buskeři stávají neodmyslitelnou součástí pražského folklóru, totiž zatím vznikají. A tak zaujmout může buď výrazný výkon, nebo zajímavý nástroj.

Po dlouhou řadu let musel každý busker projít v Praze nejprve složitou mašinérií papírování po úřadech, než získal oprávnění známé jako „zábor“. Od března 2012 je "zábor" zrušen a platí výnos radnice, která za zvláštních podmínek upravuje pravidla pražského buskingu. Ta

Busking v Praze

Napsal uživatel Lukáš Vořech Pokorný
Neděle, 14 Říjen 2012 19:12

nejkomerčnější místa jako třeba Staroměstské náměstí, nebo Karlův most stále podléhají poplatkům a nutné administrativě na úřadech. Ale jinak je možné hrát takřka kdekoliv. Stačí mimo jiné nepřekročit zvukový limit, nehrát déle než 2 hodiny na jednom místě a ne více než ve čtyřech lidech. Je to jistě další příjemný krok, který vrací umění k lidem.

Buskeři z celé země se snaží propojit. Již nyní vznikla webová stránka (www.busking.cz) se základními informacemi o místech k hraní v různých městech, vyhláškách a podmínkách, které pomohou předejít například problémům s policií. Ta však nemusí být jediným problémem. Například obyvatelé pražské ulice Na Můstku vytvořili celé občanské sdružení, kterým se brání proti hudebníkům. Od 25. 4. 2012 se toto místo dostalo na seznam oficiálně zakázaných míst. Obyvatelé domů nemohou utéct a stejně tak nemusí být příznivci prezentovaného hudebního žánru. V říjnu se navíc začíná na pražských radnicích o buskingu a jeho úpravách (přesněji omezeních) opět mluvit. Z radnice Prahy 1 se dokonce ozývají hlasy o regulaci právě na základě stížností občanů, kterou má řešit nová vyhláška a radní Aleksandra Udženija (ODS) změnu pravidel pro příští rok potvrzuje. Proto jeden z buskerů, Jan Víta, v těchto dnech vyzývá každého k napsání pochvalného emailu (posta@praha.eu) pražským zastupitelům, aby se budoucí dialog o nových pravidlech mohl opřít i o slova chvály.

Zeptal jsem se několika buskerů, kolik si dokáží hraním na ulici vydělat? Jejich jména z korektních důvodů neprozradím. Doplním, že byli tři, všichni kromě ulice běžně koncertují i v klubech, nebo hrají v převážně folkových kapelách. Jejich odpověď mne nepřekvapila. Záleží na místě a množství turistů. Výdělek je pak v řádech korun až stovek korun. Tisícové výdělky jsou pak již spíše výjimkou. V době festivalu United Islands 2012 jsem se setkal s buskery hrajícími i bez klobouku. Inu, někdy záleží víc na hudbě, než na penězích.

Dá se tedy říct, že Praha je nyní opět místem, kde hrát v ulicích neznamena hned potyčku se strážníkem. Ano, je na kolemjdoucím, zdali jej výkon buskera osloví a ocení jej krátkým zastavením nebo lesklou mincí, čímž sám určí rozdíl mezi žebráním a uměním. Ze situace v ulici Na Můstku se snad nestane precedent pro další nájemníky v jiných částech města a pražský magistrát bude jednat uvážlivě, neboť umění v ulicích je jako lesklý šperk z vybroušeného diamantu na jemném dívčím krčku. Obojí, Praha i ten krček, bez šperku jistě neztratí nic na své kráse, ale s nimi získávají pod horkým letním sluncem na působivé vábivosti.